הדר פרק ששי עירובין סד.

אם כן ביטלת תורת עירוב מאותו מבוי דמערבי יאמרו עירוב מועיל במקום נכרי דמכרזינן אכרזתא לדרדקי אלא אמר רבא [א]ליזיל חד מינייהו ליקרב ליה ולשאול מיניה דוכתא ולינח ביה מידי דהוה ליה כשכירו ולקיטו ואמר רב יהודה אמר שמואל [ב]אפילו שכירו ואפילו לקיטו [ג]נותן עירובו ודיו אמר ליה אביי לרב יוסף היו שם חמשה שכירו וה' לקיטו מהו אמר ליה אם אמרו שכירו ולקיטו להקל [ד]יאמרו שכירו ולקיטו להחמיר גופא אמר רב יהודה אמר שמואל אפילו שכירו ואפי' לקיטו נותן עירובו ודיו אמר רב נחמן כמה מעליא הא שמעתא אמר רב יהודה אמר שמואל [ה]ישתה רביעית יין אל יורה אמר רב נחמן לא מעליא הא שמעתא דהא אנא כל כמה דלא שתינא רביעתא דחמרא לא צילא דעתאי אמר ליה רבא מאי טעמא אמר מר הכי האמר ר' אחא בר חנינא מאי דכתיב [ו]ורועה [ז]זונות יאבד הון כל האומר שמועה זו נאה וזו אינה נאה מאבד הונה של תורה [ח]אמר ליה הדרי בי אמר רבה בר רב הונא [ט]שתוי אל יתפלל ואם התפלל תפלתו תפלה $ שיכור אל יתפלל ואם התפלל תפלתו תועבה היכי דמי שתוי והיכי דמי שיכור כי הא [י]דרבי אבא בר שומני ורב מנשיא בר ירמיה [יא]מגיפתי הוו קא מפטרי מהדדי אמעברא דנהר יופטי אמרו כל חד מינן לימא מילתא דלא שמיע לחבריה [יב]דאמר מרי בר רב הונא לא יפטר אדם מחבירו אלא מתוך דבר הלכה שמתוך כך זוכרו פתח חד ואמר היכי דמי שתוי והיכי דמי שיכור כל שאינו יכול לדבר לפני המלך פתח אידך ואמר המחזיק בנכסי הגר מה יעשה ויתקיימו בידו יקח בהן ספר תורה אמר רב ששת אפילו בעל

דמערבי. ביניהן אף על גב דלא מהני: **דמכרזינן.** הוו יודעין שאין עירובנו מועיל כלום ואין אנו מוליאין מחכרותינו למבוי ומה שאנו מטלטלין בתוכו בשביל שרה"ר היא: **אכרזתא לדרדקי.** וכי הכרזה זו מועיל לדורות הבאין שיראו אותן בהכרזה: **ליקריב לגביה.** ישתדל עם הנכרי עד שיהא אוהבו ושאיל לו הנכרי מקום במצילו לאתנומי ביה מידי דכיון דהשתא דייר ישראל במצר הנכרי הוה ליה האי ישראל כשכירו ולקיטו של נכרי: **ואמר רב יהודה אפילו שכירו ולקיטו.** של נכרי אם ישראל הוא נותן עירובו עם בני מבוי ודיו. שכיר לעבודת כל השנה ולקיטו לימות הקציר והאסיף: **היו שם.** בבית הנכרי: **חמשה שכירים ולקיטין.** דרין בחדרים ובעליות שאילו היתה רשות שלהן היו צריכין לתת כולן בעירוב כדתנן במתניתין (לא) ומודין בזמן שמקצתן שרויין בחדרים כו' והשתא דרשותא (ב) דנכרי (ג) מהו לתת כולן בעירוב אם שכח האחד ולא נתן אוסר על בני מבוי מי אמרינן כי היכי דשוינהו ליה לשכיר וללקיטו כבעלים להקל ולהתיר עירובו במבוי זה הוו נמי בעלים להחמיר או דלמא לקולא שוינהו רבנן כבעלים אבל לחומרא לא דכל בעירובין להקל והני דיהה ודאי לאו דידהו הוה: **מאי טעמא אמר מר כי.** זו נאה וזו אינה נאה (ג): **הונה.** כבודה של תורה ופופה להשתכח ממנו: **רועה זונות.** נוטריקון זו נאה ואינה ואעפוק הא כדי שתתקיים בידי: **הדרי בי.** לא אוסיף עוד: **המחזיק בנכסי הגר.** מידי דמחיהה היא ותוהוי הא אינשי לפי שאתו לו בלא יגיעה לפיכך אין מתקיימין אם לא על ידי מלוה: **יקח בהן ס"ת.** במקצתם ובשכר אלו יתקיימו האחרים בידו:

בעל

שיכור שתוי כל שיכול לדבר לפני המלך פתח אידך ואמר המחזיק בנכסי הגר יכול לדבר לפני המלך פתח בהן ספר תורה אמר רב ששת אפילו בעל

מכח שהביטול יועיל לכולן כשנים הדרים בבית אחד שא"כ אין כאן ביטול כלל שכמו שממחילה היתה רשות לכולן ה"נ תהא עתה לכולן והרי הם כבתחילה מרובין במקום נכרים [ד] ועוד דבהדיא אמר(ד) דצריך לבטל לכל אחד מאותן שעירבו למען דלית ליה לעיל בעין רעה מבטל ואיהו נמי מודה שאם פירש בהדיא שאינו מבטל רק לאחד שלא ביטל לאחרים אע"פ שעירבו עם זה שביטל לו וא"ת היאך יש עליל ידי עירוב לכולן הא דפריך רבא א"כ ביטלת תורת עירוב מאותו מבוי ומשני דמערבי מעיקרא נמי דווקא ע"י עירוב היה מתיר כדי לעשות תקנה לכולן שהיחיד היה מוליא כלי בתיהן למבוי כדפרישית וי"ל דרבא סבר שבא להתיר כלים שבבתי בית היחיד בלא עירוב החליות ולא היה יודע שפתומות זו לזו ולפי מה שהיה סבור שלא היו פתומות זו לזו מה שהיה מקשה ביטלת תורת עירוב מאותו מבוי בשיתוף מיירי דקאי ליה עירוב:

אם כן ביטלת תורת עירוב מאותו מבוי. אומר ר"י שבא מעשה לפני רש"י בחופה אחת ששכחו ולא עירבו והוצרכו להוליא מבית לבית והתיר להם ע"י שבטלו רשותם לאחד ואומר ר"י דאם יועיל ביטול מבית לבית א"כ יהו מותרין כולן לבטל מזו לזו גם אותן שבטלו להם שאע"פ שהמבטל רשות תלוי אסור להוליא מבית לחצר אחר אתם הוא שיש להם חלק בחצר ונראה כחוזר ומחזיק ברשותו אפי' למ"ד לעיל בפ"ב (דף מו.) רשות ביתו ביטל אבל הכא כשבטלו כל השכנות רשותם לאחד אישתרו כולהו בביטול ואיהו דומה כלל כחוזר ומחזיק ברשותו כשמבטל מבית לבית תבירו ולא דמי להוליא מבית ויכין דמשתרו כולהו אם לא בחצר אחר חלק ויכין דמשתרו כולהו על ידי ביטול אין לבטל להועיל כאן דל"כ ביטלת תורת עירוב מאותו מבוי שלא יתושו לעשות עוד עירוב כיון דמשתרו כולהו בביטול ומיהו אור"י דאם יש חדרים בבית יכול לבטל כל הבית בלא החדרים שיהא עכשיו אסור להוליא מן החדר לבית כמו מבית לחצר ואין שייך כאן ביטלת תורת עירוב שהרי ישתכר בעירוב יותר מן הביטול ודווקא לרבי יוחנן דאמר לקמן יש ביטול רשות מחצר לחצר אבל לשמואל דאמר לקמן (דף סו:) אין ביטול רשות מחצר לחצר ה"ה מבית לבית דהא תשמישתיה לחוד (ה) ומיהו בר"י קי"ל ונראה דאין לאיה מבאן לחלוק על הוראת רש"י דשפיר דמי דאחור כי מביטולו בשבטול כליו והכניסם לתוך בית תבירו ואחזירם לביתו שהיא רשות המיוחדת לו ונראה כחוזר בו מביטולו ויכין שמפסיד בדבר לא ביטלת תורת עירוב וא"ת היה מדקדק מהא דאפליגו ר"י ושמואל לענין ביטול רשות מחצר לחצר ולענין ביטול רשות בחורבה משמע דמבית לבית אסור לכ"ע מדלא אירו ביה וכדפרישית שאם התרת תחיר לכולן וכיון דשרית לכולהו יבא לבטלו בלא ביטול ועוד הכיא דאיה מהבוא יוקא דלקמן (דף סז:) דאשתפיך חמימיה שהחיר לומר לנכרי למייתי ליה חמין מגו ביתיה (דרבא) [ל"ל דרבא] אע"ג דלא עירבו מדלא מצאה תקנה בענין אחר ואמאי ליבטלו כולהו רשותייהו להוא ביתא דהוה ביה חיוק דמשתמש כר"י סבירא להו דאמר יש ביטול רשות מחצר לחצר כדאמר רבא בההוא שמעתא אבא כר"י סבירא לי אבא ודאי אפי' ר"י מודה דאין ביטול רשות מבית לבית ואומר ר"י דאין משם ראיה דעל כרחך הוו התם חצירות ומבוי כדאמרינן התם והא לא עירבו והא לא שיתפו והיו יכולין להביא חמין ע"י ביטול דרך חצירות ומבוי לבית שהיה בו קטן ומה שלא עשו כן משום שלא היו בעלים התם:

שתה רביעית יין אל יורה. יש ספרים שכתוב כאן אל יתפלל ולא יתכן כלל דא"כ מאי קאמר רב נחמן לא מעליא הא שמעתא דהא אנא [כלל] כמה דלא שתינא רביעתא לא צילא דעתאי מה ענין צילותא אצל תפלה אלא אל יורה גרסינן ברוב ספרים וכן אמר ר"ח וא"ת ומאי קאמר ר"נ לא מעליא הא שמעתא הא פלוגתא דתנאי היא בברייתא בפרק אמרו לו (דף יג:) בדדרים התם ולהבדיל ולהורות ואיין ושכר אל תשת קאי דמוקמינן ליה התם ברביעית ועוד קשה דהא ר"נ גופיה קאמר לקמן בשמעתין דרך מיל ושינה כל שהוא מפיגין את היין כשתה רביעית ש"מ דאסור ומיהו ההיא איכא לאוקומא בגון דלא רמא ביה מיא והכא דרמא ביה מיא כר"א בברייתא (דף יג:) [ד](דתנן) התם ר"א אומר אם נתן לתוכו מיס כל שהוא פטור ורב נחמן פסיק התם הלכה כר"א אבל מ"מ קשיא דלא הוי ליה למימר לא מעליא הא שמעתא כיון דאיכא רבנן דפליגי עליה דר"א התם ואפרי אע"פ שנתן בו מיס: **שיכור אל יתפלל ואם התפלל תפלתו תועבה.** ולא יצא כיון שאינו יכול לדבר לפני המלך וצריך לחזור ולהתפלל וכן ההיא דברכות (דף כב:) שהיה מתפלל ומצא לוקה כנגדו דמסיק כיון שחטא אע"פ שהתפלל תפלתו תועבה וצריך לחזור ולהתפלל וא"ע אם יש להשוות ברכות לתפלה לענין לוקה ושיכור וע"כ לאו לכל מילי דמיין דהא שתוי אל יתפלל עד שיפיג יינו ואפי' ביין מזוג אל יתפלל ביותר מרביעית דאפי' ר"א דברייתא (דף יג:) לא אמר ביותר מרביעית ואפי' לענין הוראה כדאמרינן התם ופשיטא דשתוי מברך ברכת המזון וכל הברכות כולן כדאמ' בירושלמי דברכות דמסיק ליה מואכלת ושבעת וברכת ואפי' מדומדם ומיהו משום מי רגלים פשיטא דא"ל לחזור ולברך אפי' א"ת דמשיגין ברכות לתפלה בצואה תניא ומי רגלים לא תמיהי כמו לוקה דהא אמר בסוף פ' מי שמתו (ברכות דף כה.) לא אמרה תורה אלא כנגד עמוד בלבד הא נפול לתרעא אבי ורבנן הוא דגזרו בהו ומי גזרו בהו בודאן אבל בספקן לא גזרו בהו רבנן:

שבוין

מסורת הש"ס

א) [כתובות י: מיר לח. ועי' תוס' מנחדרין מב. ד"ה הטוסקים], 2) [נמשלי פירש רש"י שאין זוטות במקרא מלא אלא זה בלבד לכך דרשו כן], ג) [גר' ע"י לרבנא בר שומני], ד) [ל"ל מדיפתין], ה) ברכות לא. ע"ש אע"ל מרי בר בריה דרב הונא בריה דר' ירמיה בר אבא, ו) [לקמן עב.], ז) כפ"ל: דבטל רשותא, ח) [ל"ל דתעיל].

תורה אור השלם

1. איש אהב חכמה ישמח אביו ורעה זונות יאבד הון: משלי כט ג

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה בטיל, ועוד דבהדיא אמר לעיל בפ' שני דלרך לבטל: (ב) רש"י ד"ה ממקם וכו' כמתני' ר"נ דף עב ופ"ש בתוספות ד"ה ומודין: (ג) בא"ד דנכרי היא מהו וכו' ואם שכח וכו' דכל בעירובין להקל. נ"ב לקמן דף פ ע"א: (ד) ד"ה מ"ע וכו' נאה הכ"ד ואמר כך מ"ה דיעה אוטם וכו' בידי הכ"ד אינה כמ"ה הוה כבודה וכו' ממנו הכ"ד ואח"כ מ"ה הדרי: (ה) תוס' ד"ה א"כ וכו' דהא תשמישתיה לחוד ומיהו:

גליון הש"ס

גם' אפילו שכירו ואפילו לקיטו נותן עירובו ודיו. עי' לקמן דף ע ע"א תוספו' ד"ה יורם שינטל. ולקמן דף עב ע"א תוס' ד"ה ומודין: שם אבר ליה הדר בי. נב"מ דף קה ע"א: שם שיכור אל יתפלל. עי' ברכות דף לא ע"א: תוס' ד"ה בטילו רשותייכו וכו' ועוד רבהדיא אבר. לעיל דף סו ע"ב:

מוסף רש"י

שתה רביעית יין אל יורה. כדכתיב (ויקרא י) יין ושכר אל תשת, וסמיך ליה ולהבדיל ולהורות, דמשמע דלענין הוראה נמי לא יפה (נזיר לח.), שמועה זו נאה. אינגה, דזו אינה נאה. לא תשנה, ופיוט כמקרא שאין שינוי במקרא מלא אלא זה בלבד (משלי כט ג).

עין משפט נר מצוה

שו א ב מיי' פ"ב מהל' עירובין הלכה יג טוש"ע א"ח סי' שפב סעיף יא יב:

מז ג טוש"ע שם סעיף ט עח:

יז ד מיי' פ"ח מהלכות מלכים הלכה ג

מעג לאין ם [ש"ע יו"ד סימן רמב סעיף ג בהג"ה]

יח ה מיי' פ"ד מהל' תפלה הלכה יז סמג לאין ם טוש"ע א"ח סי' קט סעי' ח [ובכל אלפס ברכות פרק ה דף כו: ובכל"מ שם סימן טו]:

רבינו חננאל

אם כן ביטלת תורת עירוב מאותו מבוי, וא' ליה דמערבי יאמרו עירוב מועיל במקום נכרי, דמכרזינן בשביל שלא רצה להשכיר. וכי אכרזתא לדרדקי. אלא אמר רבא ניזיל חד מינייהו ויתקרב להוהא גוי וניישול מיניה, ונותיב מידי בביתיה. דהוה ליה שכירו ולקיטו. אמר רב יהודה אמר שמואל אפילו שכירו ואפילו לקיטו נותן עירובו ודיו. ואם יש לו חמשה שכירי ולקיטי. נותן אחד מהן ודיו. כי לא אמרו שכירו ולקיטו להחמיר אלא להקל. אמר רב נחמן כמה מעליא הא שמעתא. אמר רב יהודה אמר שמואל השותה רביעית אל יורה. אמר רב נחמן לאו מעליא הא שמעתא דאנא כמה לא שתינא רביעתא דחמרא לא צילא דעתאי. א"ל רבה והא כל האומר שמועה זו נאה וזו אינה נאה מאבד הונה של תורה. שנאמר ורועה זונות יאבד הון ויאבד הונה של תורה. א"ל הדרי בי. אמר רב הונא שתוי אל יתפלל ואם התפלל תפלתו [תפלה שיכור אל יתפלל ואם התפלל תפלתו] תועבה. רבה בר שימעי ורב מנשיא בר ירמיה אמרי, לא נפטר אלא מתוך דבר הלכה, שמתוך כך זוכרו. פתח חד ואמר המחזיק בנכסי גר מה יעשה ויתקיימו בידו, יקח מהן ספר תורה. ואמ"

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com